

stændigheder er det heldigste, hvilket til en væsentlig Grad ligger deri, at den store By giver megen Anledning til at staffe Arbejde, hvad der kun med Opoffelse kan staffles paa andre Steder. Derfor siger jeg, at det ikke vilde være rigtigt, ikke at bygge til et passende Antal Fanger her i Kjøbenhavn, og det er under nærværende Omstændigheder saameget mindre rigtigt, naar man ikke ganske kan lade være at bygge der. Dersom Udvalgets Fleertal kunde træde frem og sige: Vi behøve slet ikke at bygge her, vi kunne sundvære Mandsfængslet her, saa vil jeg indrømme, at der var megen Grund til det, de nu gjøre, men det kunne de ikke. Man maa ogsaa lægge Mærke til, at Qvindefængslet, som bygges paa Christianshavn, er ikke fuldstændigt, det vil sige, det er fuldstændigt til at optage Fanger, men ikke fuldstændigt til at fuldbyrde de andre Betingelser, som skulle fuldbyrdes, for at Fængslet kan udrette, hvad det skal; det har saaledes ingen Deconomibygning, intet Kjøkken, ingen Inspecteurbolig, alt dette findes nu i den gamle Fængselsbygning. I nogle Aar vil man vel nok endnu kunne blive ved at benytte de gamle Fængselsbygninger, de samme Stedligheder, den gamle Deconomibygning osv. paa samme Maade som hidtil, men Enhver veed, at det er meget gamle Bygninger, at flere af dem endogsaa ere udpegede som saldefærdige, man kun har kunnet holde staaende deels ved store Anstrængelser og deels ved Haab — man holder Bygningerne ilive ved Haab ligesom Candidaterne — og de maae altsaa ombygges; det vil blive en af de Ting, der vil ligge nærmest at gjøre, naar man først har bygget Qvindefængslet; man maa da tage fat paa disse Bygninger, men de udgjøre omtrent Halvdelen af det, som saa staaer tilbage. Man vil altsaa med Rimelighed komme til at tage fat derpaa, man vil under enhver Omstændighed komme til at gjøre det, selv om man ogsaa kom til den Formening, at der slet ikke behøvedes nogen Straffeanstalt for Mandsfangerne i Kjøbenhavn, og dette synes mig maa indeholde en Beroligelse med Hensyn til at gaae ind paa Lovens Anordning. Der er endnu det at lægge Mærke til, at dersom man ikke i dette Dødblik nedlægger Planen nogenlunde fuldstændig i den udøvende Magts, i Ministeriets Haand, saa vil Ministeriet ikke

kunne udføre en Ting, som vi maae betragte for at være af yderste Vigtighed ikke alene af Hensyn til den Fordeel, der kunde ligge deri, men ogsaa fordi der staaer et meget stort Forsøg tilbage at gjøre i vort Fængselsvæsen, nemlig det, at bruge Straffefangerne ikke alene indenfor Murene til at arbejde for Fængslet selv, men ogsaa at kunne bruge dem udenfor Murene. Her er Anledning til at kunne opføre en heel Bygning ved Hjælp af Straffefanger alene. Det har nemlig vist sig i de senere Aar, at den Veie, som man har betraadt med størst Held, naar der skal være nogen Udsigt til at bringe Straffefangerne, efterat de have gaaet Fængslet igjennem, ud i Livet, saaledes at de ere stikfede til at indleve sig der med de andre Borgere, er den, at man ikke i den sidste Deel af deres Straffetid lader dem blive brugt til at arbejde skjult og saaledes væsentlig lader dem blive ved at være døde for Verden. Vi have gjort en Erfaring i denne Retning her i Landet, som vi ikke noksom have lagt Vægt paa, nemlig, at de Fanger, der havde hensiddet deres Tid i Slaveriet, vare mindre stødte tilbage af Samfundet, naar de kom hjem igjen, end de, der havde været indelukkede; disse, som man daglig havde seet gaae paa Gaden, som havde været anvendte i Haverne, som havde været rundt omkring ved forskellige Arbejder og navnlig ved al Slags offentligt Arbejde, og som efter den almindelige Betragtning just skulde være de meest ringeagtede, med hvilke den offentlige Haan netop havde beffæstiget sig, med dem var lige det Modsatte Tilfældet; thi efterat de ere komne hjem, ere endeel af dem blevne brugbare Mænd i deres Tjeneste, der havde benyttet dem, medens de endnu vare Straffefanger. — Forbindelsen med Ydververdenen, Erkjendelsen af, hvorledes der leves, den Omstændighed, at de ofte ere blevne sete som Folk, der ere flittige, som Mænd, der staae paa Stillafer eller ere beffæstige med deslige Arbejder, har havt en gavnlig Indvirkning paa dem. I andre Lande, f. Ex. i England, men især i Irland, er man endogsaa gaaet saa vidt, at man har oprettet et Slags Fængsler, som man flytter fra det ene offentlige Arbejdssted, hvor der foregaaer Kanal- og Havnearbejder, til et andet, og hvor man anvender Straffefanger med be-